

Op anabolen of epo ren je sneller

Met doping is niets mis, dus verbied het niet, maar maak het veiliger

Door MARCEL ZUIJDERLAND

Een op de honderd sportschoolgangers gebruikt doping om extra spiermassa op te bouwen, en een op de twintig gebruikt middelen om af te vallen. Staatssecretaris Bussemaker (Volksgezondheid, PvdA) zei geschrokken te zijn toen ze deze cijfers vernam uit het onderzoek van TNO en de Universiteit Utrecht dat afgelopen vrijdag werd gepresenteerd. Zo geschrokken dat ze sportscholen opriep om de veronderstelde gebruikers voortaan de toegang te verbieden.

Het is schokkend hoe Bussemaker hier zonder voorbehoud ideologisch kleur bekent aan de anti-dopinglobby. Deze lobby die doping ziet als het duivelse kwaad, een kankergezwell in de sport en samenleving. Wat deze lobby betreft is iedere gebruiker een misdadiger en een bedrieger.

De politiek zou zich in deze kwestie veel terughoudender moeten opstellen en niet onverdeeld meegaan in de sterke veroordeling van doping. Sport draait om het optimaliseren van de prestatie. Sporters zijn altijd geïnteresseerd in technologieën die hun prestatie bevorderen. Daar vallen allerlei geavanceerde trainings-, voedings- en materiaaltechnieken onder, maar ook chemische en biologische enhancers.

Doping ligt in het verlengde van de sport en is er onlosmakelijk mee verbonden. Dat is altijd zo geweest en zal altijd zo blijven. De bekende wielerploegleider Peter Post zei in 1965 (toen hij nog renner was) breeduit lachend voor de VARA-televisie: „Natuurlijk gebruik ik af en toe doping. Als ik zeg dat ik nooit doping gebruik dan zegt iedereen dat ik een komediant ben.” Het getuigt van realiteitsbesef dit te onderkennen, en vervolgens op zoek te gaan naar een manier om de individuele keuzes en de gezondheid van de sporter te respecteren.

Van de huidige strijd tegen doping kun je in ieder geval vaststellen dat deze niet werkt en is geworden tot een vruchteloos kat-en-muis spel. Telkens worden er nieuwe middelen ontwikkeld die de huidige detectiemethoden te slim af zijn. De lijst van verboden middelen wordt almaar langer en de detectiemethoden navenant kostbaarder. Inmiddels vertoont de controle van sporters totalitaire trekken. Ze moeten hun verblijfplaats ieder uur van de dag kunnen verantwoorden, en zich iedere willekeurige controle laten welgevallen.

Ook met het oog op de nabije toekomst wordt het moeilijk om het verbod op doping nog langer te rechtvaardigen. Veel medici en biologen gaan er van uit dat genterapie standaard zal worden. De WADA (*World Anti-Doping Agency*) heeft vast een voorschot genomen op deze ‘genetische revolutie’ en gendoping al op hun verboden lijst gezet.

Als een sporter dus in de toekomst genterapie krijgt om bijvoorbeeld een spierblessure te behandelen, dan luiden de prestatieverhogende bijeffecten ervan meteen het einde van zijn sportieve loopbaan in. Dat is ethisch niet te verantwoorden. Voor veel andere middelen op de verboden lijst, zoals epo en anabolen, geldt nu overigens al dat ze een therapeutisch doel kunnen dienen, bijvoorbeeld bij herstel na zware inspanning. Door ze te verbieden ondermijnt de WADA eigenlijk de gezondheid van de sporter.

Het *zero tolerance* beleid van de WADA schaadt de gezondheid in het bijzonder omdat het doping in de illegaliteit duwt en zo in handen legt van op geld beluste en onprofessionele figuren. Je durft niet aan de risico's te denken wanneer zulke figuren met gendoping gaan experimenteren.

Vanwege de onvermijdelijkheid van doping in de sport en de enorme gezondheidsrisico's die aan de illegaliteit kleven, pleit Klasien Horstman, hoogleraar filosofie en ethiek van bio-engineering (TU Eindhoven), voor vrij gebruik. Ze stelt een intensieve samenwerking voor tussen de atleet en de arts, waarbij het uitgangspunt prestatieverbetering is, maar niet ten koste van de gezondheid. Wil dat werken, dan is het noodzaak dat sportartsen zich als onafhankelijke beroepsgroep vestigen. De groep moet *check and balances* kennen, protocollen, zelfkritiek en professionele integriteit.

Maar moet sport niet juist een krachtmeting tussen gelijken zijn? En moeten we doping daarom niet ten minste zoveel mogelijk bestrijden? Nee, het gaat in de sport om het vaststellen van de ongelijkheid. Sport is juist op zoek naar het verschil. Het verschil dat wordt uitgemaakt door betere genen, trainers, faciliteiten en technologieën. Zo verscheen Olympisch kampioen zwemmer Maarten van der Weijden aan de start met een hoge hematocrietwaarde in zijn bloed omdat hij maandenlang in een hoogtetentje had gebivakkeerd. Dat is niet verboden, maar het opschroeven van die waarde met chemische middelen is dat gek genoeg wél.

Doorslaggevend moet niet de illusie van ‘fair play’ zijn, maar het zelfbeschikkingsrecht van het individu over zijn eigen lichaam. Dat recht behoort niet in handen van de dopingautoriteiten te liggen, en al helemaal niet in handen van de overheid. De sporter zelf bepaalt hoe ver hij wil gaan. We gaan er van uit dat hij daarin autonome en rationele beslissingen maakt.

In plaats van een boycot af te kondigen, had staatssecretaris Bussemaker beter kunnen beloven dat de overheid er zo snel mogelijk van alles aan zal doen om medisch verantwoord gebruik van doping te faciliteren, zowel waar het recreatieve als beroepssport betreft. Dat is een rol die de overheid past. Een goede moeder die de keuzes van haar kinderen accepteert, en ze daarin zo goed mogelijk blijft beschermen.

Marcel Zuiderland is filosoof en publicist, en heeft een bijdrage geleverd aan het boek 'Supergenen en turbosporters: een nieuwe kijk op doping' van Sietse van der Hoek en Toine Pieters.